

ἐσχηματίσθη διὰ παμμεγίστης σχισμῆς τοῦ ὄρους. Διότι ὡραία παράδοσις ἀναφέρει ὅτι οἱ λαγόνες τοῦ ὄρους, οἱ λαγόνες τοῦ παγκοσμίου θεοῦ ἠνοίγησαν διὰ νὰ προσφέρωσιν ἱερὸν ἄσυνλον εἰς τὴν γυναῖκα τοῦ ἔρωτος.

Ἡ δυσπαθὲς ἐκ πρίνων, σφενδάμνων καὶ φιλωρων δάσος ἀπλοῦται πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ ὄρους. Τὸ δάσος εἶναι τοιοῦτον, οἷον τὸ φαντάζεται τις

διὰ νὰ ἐμψυχῇ τὴν ἐρημίαν, τὴν Μαγδαληνὴν, ἥς ἡ ἀγιότης, πλασθεῖσα ἐκ τοῦ ἔρωτος, οὔτε τὸ βάθος, οὔτε τὴν καλλονὴν, οὔτε τὰ μύρα τῶν δασῶν, οὔτε τὴν ὀλισθηρὰν χλόην τῶν φοβεῖται τοιοῦτον δάσος. ἀδύνατον νὰ ἐγένετο τὸ καταφύγιον παρθένου, θὰ εἶχεν ἀνάγκην ὀλιγωτέρας σκιᾶς καὶ μυστηρίου

Μετάφρασις ΑΛΕΞ. Π. ΔΟΥΖΙΝΑ

★ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ ★

Η ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΟΣ

ΙΝΕ βέβαιον, ὅτι ἕκαστον μέγα ἔργον, δὲν ἀποδίδει ὀλοκληρον αὐτοῦ τὸ μεγαλεῖον ἢ μόνον ἐν τῷ συνόλῳ αὐτοῦ.

Ὁ Παρθενὼν ὅμως εἶναι ἐν τῶν ὑψηλῶν ἔργων, τοῦ ὁποῦ ἕκαστον θλάσμα ἕκαστον ἐρείπιον, ἔχει τὴν αἰωνιότητά του, τὴν οὐσίαν του, διότι ἕκαστον αὐτοῦ μικρὸν τμήμα κάμνει τὸν ἄνθρωπον νὰ σκέπτηται ὀλοκληρον τὸν ναόν, καὶ ἡ καλλονὴ τοῦ ὀλοκληρου ναοῦ δὲν σταματᾷ τὴν φαντασίαν, διεγείρει αὐτὴν πρὸς τὰ ὑψηλότερα τῶν ἐκτάσεων κάλλη.

Καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἔργον αὐτὸ εἶναι ἱερὸν.

Ἡ ἀναστήλωσις τοῦ Παρθενῶνος θὰ ᾔτο μία σκέψις ἀληθῶς θαυμασία καὶ ἐλκυστική, ἂν ᾔτο τοῦτο δυνατὸν. Ποῦ ὅμως ὁ Φειδίας καὶ οἱ τούτου μαθηταί;

Ἡ ἀναστήλωσις ἐνὸς ἀριστουργήματος εἶναι ἀδύνατος, οἰασδήποτε ἐποχῆς καὶ ἂν εἶναι.

Εἰς μέγας καλλιτέχνους ἡθέλησε ποτε νὰ ἐπιδιορθώσῃ ἀρχαῖον μνημεῖον. Ἐγήρασεν εἰς τὴν ἐργασίαν ἐκείνην καὶ τότε ἰδὼν τὸ φρούδον τῶν προσπαθειῶν του, ἐγονυπέτησε πρὸ τῶν μεινάντων ἐρείπιων καὶ ἐσκέπτετο, ἐσκέπτετο.

Εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀντιγράψῃ κανεὶς, μὲ τὴν βοήθειαν διαβητῶν καὶ μηχανημάτων, ἐν ἔργον τῶν ἀρχαίων, ἔστω καὶ τῶν κατωτέρας τέχνης.

Δὲν δύναται κανεὶς νὰ θίξῃ τὸ ἐλάχιστον ράβδωμα τοῦ Παρθενῶνος, τοῦ Παρθενῶνος τοῦ ὁποῦ ἕκαστη γραμμὴ ἔχει ψυχὴν κινήτην, ἕκαστον σχῆδιον μίαν διακύμανσιν, μίαν συγκίνησιν, μίαν λαμπρὰν καὶ ἀκατάληπτον ἰσομετρίαν.

Τὸ μεγαλύτερον σύνολον τῆς δυνάμεως καὶ ἐν ταῦτῳ τῆς χάριτος καὶ τῆς ἁρμονίας, ζωογονοῦν τοὺς ὄγκους τούτους, οἱ ὁποῖοι ἐν τῇ σιγῇ ψάλλουν τὸ θεῖον ποιημὰ τῶν ὑπὸ τὴν ἡρεμον κτῆσιν ἐνὸς μοναδικῷ ἄνθρωπίνου Διός.

Ἄν αἱ Ἀθῆναι θέλουν νὰ χάσουν διὰ τρίτην φορὰν τὸν Φειδίαν, ἂν θέλουν νὰ βεβηλώσουν τοὺς θεοὺς των, νὰ θάψουν ὑπὸ τὰς νέας φρικαλεότητας τὰ θεῖα αὐτῆς ἐρείπια, δὲν θὰ εἶναι τοῦ λοιποῦ Ἀθῆναι καὶ τὸ ἀνίκητον θέλγητρόν της ἀπόλετο διὰ πικρὸς.

Ἐκαστὸς φίλος τῶν τειχῶν της, τῶν μεγάλων αὐτῆς ἀνδρῶν, θὰ ἀποστρέψῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸ τοιοῦτου ἐγκλήματος καὶ οἱ ἀληθεῖς ἄνδρες, δὲν θὰ μεταβαίνουν πλέον νὰ ἐπισιέπτονται τὴν μητέρα τῶν ἡρώων.

Ἄν ὅμως θέλουν ἄς στερεοποιήσουν τὸ σεπτὸν ἐρείπιον, χωρὶς οὐδὲν νὰ προσθέσουν ἢ νὰ καλλύνουν, πρὸ παντὸς νὰ καλλύνουν! Τὰ κομψοτεχνήματα φονεύουν τὴν καλλονήν.

Ἄν θέλουν νὰ ἀναστηλώσουν τοὺς σπουδαιότερους κίονας οἱ ὁποῖοι ἔπεσαν καὶ ἔμειναν ἐκεῖ, ἂν θέλουν νὰ δέσουν ἐκ νέου τοὺς κεχωρισμένους σπονδύλους των ὡς φύλλα ἄνθους ἐπὶ τοῦ κάλυκος αὐτῶν, ἂν πρὸ παντὸς θέλουν νὰ παλαίσουν κατὰ τῶν ἐπερχομένων κακῶν καὶ προλάβουν ταῦτα, τότε πράττουν ἔργον καλόν.

Πρέπει τότε ὅλος ὁ κόσμος νὰ συντελέσῃ εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, πρέπει ὅλοι ἡμεῖς νὰ συνεισφέρωμεν τοὺς Θεοὺς, τοὺς ἥρωας, τοὺς θεῖους ἵππους μὲ τρὺς ἱππέας των, τὰς θεωρίας τῶν παρθένων καὶ τῶν ἐφθῶν, ὅλοι τέλος πρέπει νὰ ἀναλάβουν τὸ ὄνειρόν των, τὴν θέσιν των ἐπὶ τῶν στηλῶν, ἐπὶ τῶν τοιχῶν, ἐπὶ τῶν ἀετωμάτων.

Τιθεμένων τούτων ἐπὶ τῶν θέσεών των, αἱ Ἀθῆναι ἀποκαθίστανται τὸ σχολεῖον τοῦ κόσμου διὰ τῆς φωνῆς τῶν τριῶν μεγάλων καλλιτεχνῶν της.

Καὶ ὅταν ἡ αὐγὴ αὕτη τῆς δικαιοσύνης καὶ τοῦ λογικοῦ ἀνατεῖλῃ, ἂν τὰ διεσπαρμένα τμήματα, τεθῶν καὶ πάλιν ἐπὶ τῶν θέσεών των, ἐπαναφερθέντα εἰς τὴν κλασικὴν γῆν, τότε καὶ τῆς εἰρήνης ἡ φωνὴ ἄς ἀντηχήσῃ καὶ ἐκ τοῦ Παρθενῶνος ἄς διασπαρῇ εἰς ὅλον τὸν κόσμον.

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΒΟΥΡΔΕΛ γλύπτης

